

FILARMONICA DE STAT „TRANSILVANIA”

Istoric

Ca instituție artistică dedicată exclusiv activității de concert, Filarmonica clujeană a fost înființată printr-un decret oficial al Consiliului de Miniștri al României în toamna anului 1955, cu numele oficial de „Filarmonica de Stat Cluj”. La data înființării, formațiile muzicale au fost orchestra simfonică mare cu un număr de 75 muzicieni și un ansamblu instrumental de muzică tradițională (populară) cu un număr de 20 muzicieni. Sub direcția inițială a dirijorului Wilhelm Demian s-a realizat o selecție a membrilor proaspetei instituții prin concurs, comisiile fiind prezidate de către marele dirijor Antonin Ciolan, cu participarea celor mai reputați specialiști clujeni ai epocii. Ciolan a fost numit dirijor principal al orchestrei simfonice, dirijând primul concert al acesteia pe data de 4 decembrie 1956. La începutul anului 1956, el a preluat și funcția de director al Filarmonicii.

Trebuie menționat faptul că tradiția activității simfonice în Cluj datează de la începutul secolului al XIX-lea, fiind întreținută succesiv de asociații ca Orchestra Teatrului Maghiar (înființată în 1792), Societatea de Muzică, Cercul de Muzică. În perioada interbelică a existat o adevărată emulație în susținerea de evenimente simfonice de către orchestrele Operei Române (înființată în 1919), a Teatrului Maghiar și de către o orchestră susținută de comunitatea evreiască a orașului, numită „Orchestra Goldmark”. În 1947 a avut loc prima tentativă de înființare a unei instituții de concert – Filarmonica „Ardealul”, care a avut o existență efemeră de abia două stagiuni, însă care a creat premisele reușitei de mai târziu.

Pe fondul acestor precedente și prin activitatea de formator a Maestrului Ciolan, sprijinită pe excelența pregătire a tinerilor muzicieni oferită de Academia de Muzică clujeană (pe atunci numită Conservatorul de Muzică „Gheorghe Dima”), progresul Filarmonicii a fost deosebit de rapid, impunând în scurt timp instituția printre valorile naționale reprezentative. Încă de la fondarea instituției, alături de ansamblurile muzicale au fost cooptați cei mai prestigioși soliști clujeni ai momentului – flautistul Dumitru Pop și pianistul Gheorghe Halmos, cărora li s-a adăugat curând violonistul Ștefan Ruha, cel care urma să marcheze o remarcabilă carieră internațională, rămânând în același timp fidel Filarmonicii de-a lungul a trei decenii. Deja din primii ani s-au afirmat la pupitrul orchestrei simfonice excepționali discipoli ai Maestrului Ciolan – dirijorii Emil Simon și Erich Bergel. O altă baghetă renumită a României, Cristian Mandeal a parcurs la pupitrul orchestrei clujene una dintre cele mai fructuoase perioade ale devenirii sale artistice.

În 1966 a luat ființă **Orchestra de cameră a Filarmonicii**, rod al colaborării cu reputatul dirijor oaspete Mircea Cristescu. În 1965, Filarmonica a lansat propriul său festival anual, „Toamna Muzicală Clujeană”, manifestare de referință continuată cu succes și în prezent.

În 1972, sub directoratul compozitorului Sigismund Toduță (care i-a succedat lui Antonin Ciolan) a luat ființă **Corul Filarmonicii**, format de neuitatul maestru Dorin Pop, urmat apoi de discipolii săi Florentin Mihăescu și Cornel Groza. În 1970, Cornel Groza a devenit membru al corului de cameră din Cluj, care, sub conducerea maestrului

Dorin Pop a devenit un „centru” coral de marcă. În 1972 devine membru fondator al Corului Filarmonicii de Stat „Transilvania”, iar în 1986, dirijorul permanent al Corului Filarmonicii clujene. Prin tehnica sa dirijorală excelentă, cunoașterea completă și stăpânirea cântului coral, prin simțul fin al sonorității, Cornel Groza aduce un impuls vital succesului permanent al Corului Filarmonicii din Cluj-Napoca.

Cvartetul Transilvan a luat în ființă în anul 1987, fiind alcătuit din patru tineri, valoroși instrumentiști ai Orchestrei Filarmonicii clujene. În 1989, ca recunoaștere a valorii artistice deosebite, acest ansamblu cameral a dobândit statutul de cvartet de stat, ca formație distinctă în cadrul Filarmonicii „Transilvania”.

Oaspeții de marcă ai Filarmonicii – între care nume legendare ale artei interpretative și componistice ca Sviatoslav Richter, Kurt Masur, Kyril Kondrashin, Stanislaw Wislocky, Jean-Pierre Rampal, Witold Lutoslawsky, Carlo Zecchi, Yannis Xenakis, János Ferencsik, Aldo Ciccolini, Krzysztof Penderecky, Michi Inoue, Stefan Anton Reck, Noam Zur, Theo Wolters, Ladislau Horvath, Giovanni Bria, Mika Eichenholz, Misha Katz, Eckart Hübner, Ferenc Gabor, Mark Kadin, Paul Mann, Jochen Wehner, Alfonso Saura, Gottfried Rabl, Oliver Diaz Suarez, Jan Stulen și mulți alții, au contribuit la edificarea unui standard valoric internațional și în egală măsură la dobândirea unui solid renume al ansamblului în cercurile muzicale internaționale. Turneele numeroase în străinătate realizate cu regularitate de către orchestra simfonică, dar și de ansamblul coral, au confirmat și reconfirmat acest renume. O importantă producție discografică rămâne mărturie a valorilor temeinice create de-a lungul deceniilor de muzicienii clujeni.

Pe parcursul anilor au fost invitate și ansambluri de cameră românești cum ar fi Ansamblul Baroc Transilvania, Fior di Suono, Cvartetul Arcadia, Romanian Piano Trio, Ansamblul Napocelli. De asemenea, au fost invitați soliști și dirijori români precum: Radu Popa, Horia Andreescu, Cristina Anghelescu, Marin Cazacu, Cristian Hodrea, renumitul pianist Horia Mihail, Horia Haplea, Mihai Ungureanu, Dana Borșan, Adela Zaharia, Mihai Marica, Iulia Merca, tânara violonista Ioana Cristina Goicea, Sorin Petrescu, Cristian Sandu, Radu Popa și mulți alții.

În prezent, Filarmonica de Stat „Transilvania” are onoarea de a îi avea pe Nicolae Moldoveanu (Elveția) ca dirijor principal și pe Mihail Agafița (Republica Moldova) ca dirijor permanent.

Nicolae Moldoveanu este unul dintre cei mai îndrăgiți oaspeți ai Filarmonicii de Stat „Transilvania”, atât datorită calităților sale dirijorale de excepție, cât și al rafinamentului cu care își alege întotdeauna repertoriul de concert. În anul 1994, muzicianul a fost numit „Arts Council Young Conductor” la orchestrele din Bournemouth unde, în 1996, i s-a oferit postul de dirijor rezident. În 1998, Nicolae Moldoveanu a fost numit dirijor principal al *English Sinfonia*. Din 2002 până în 2008, el a fost dirijor invitat asociat al ansamblului *London Mozart Players*. Din septembrie 2008, Nicolae Moldoveanu este dirijorul Orchestrei Filarmonicii de Stat „Transilvania”.

Mihail Agafița este un valoros reprezentant al tinerei generații de dirijori, susținând, în decursul a cincisprezece ani, peste 350 de concerte simfonice, spectacole de operă și balet, alături de ansambluri de prestigiu din România, Republica Moldova, Spania, Finlanda, SUA, Rusia, Ucraina și Belarus. Din 2004 deține funcția de dirijor al Filarmonicii Naționale a Republicii Moldova, din noiembrie 2009 devine și dirijor permanent al Filarmonicii de Stat “Transilvania” din Cluj, iar din anul 2010 devine membru al Uniunii Muzicienilor din Republica Moldova. Pentru merite deosebite în dezvoltarea și propagarea artei muzicale, dar și pentru activitatea concertistică intensă, prin decret prezidențial, dirijorului Mihail Agafița i-a fost conferit titlul onorific de „Maestru în Artă”.

La cârma Filarmonicii, celor doi mari ctitori le-au urmat personalități ale vieții culturale clujene – scriitorul Dumitru Mircea, muzicologul Rodica Oana Pop, violonistul Radu Grecu, compozitorul Adrian Pop (sub direcția căruia, în 1993, a fost adoptată denumirea actuală de Filarmonica de Stat „Transilvania”), violonistul George Duda, dirijorul Emil Simon, managerul Denisa Piteiu și violonista Dorina Mangra care, parcurgând etape mai faste sau mai dificile, au știut să păstreze și să dezvolte tradițiile și valorile instituției. Începând cu anul 2007, Filarmonica de Stat „Transilvania” se află sub conducerea lui **Marius Tabacu**, a cărui carte de vizită se prezintă cel puțin pe trei planuri, ca muzician, traducător și regizor de film.

Stagiunile de concerte

Misiunea Filarmonicii de Stat “Transilvania” Cluj este aceea de a asigura activitatea concertistică profesionistă de muzică cultă, cuprinzând aria repertorială simfonică, vocal-sinfonică, corală și camerală. Această activitate specifică se adresează publicului local cu scop de serviciu cultural și educațional permanent, precum și unui public potențial extern (din țară și din străinătate), în acest caz adăugându-se componenta afirmării și propagandei valorilor culturale locale, respectiv naționale. Prin stagiunea de concerte Filarmonica de Stat „Transilvania” promovează repertoriul muzicii românești și capodoperele universale, precum și interpretii (tineri și consacrați) români și din străinătate. Orchestra simfonică abordează în concertele sale și muzică românească contemporană, o dimensiune deosebit de importantă a concepției artistice a fiecărei stagiuni în parte.

Filarmonica de Stat "Transilvania" vă invită la concert!

Pentru desfășurarea activității specifice, o atenție deosebită este acordată nivelului valoric al prestațiilor ce decurg din obiectivele anterioare, prin menținerea și îmbunătățirea capacității de abordare a unui repertoriu de nivel profesional maxim (adaptabilitatea la toate perioadele cultural-artistice), a pregătirii la standarde profesionale internaționale a capacității valorice și numerice a ansamblurilor proprii, precum și a asigurării colaborării unor artiști de nivel și circulație internațională.

Filarmonica de Stat „Transilvania” desfășoară pe parcursul stagiunilor muzicale proprii atât concerte simfonice, vocal-simfonice, concerte camerale și corale, concerte educative, recitaluri de muzică barocă, recitaluri susținute de Cvartetul Transilvan și cicluri de concerte tematice (Seară la Hollywood I și II, ”Panoramic componistic contemporan”, „Aniversări muzicale”), cât și proiecte de amploare precum Festivalul „Toamna Clujeană” (aflat la cea de-a XLV –a ediție), Festivalul „Cluj Modern” în colaborare cu Academia de Muzică „Gheorghe Dima” sau Concertul de Anul Nou. În fiecare an, Filarmonica de Stat „Transilvania” este un partener important al Festivalului Mozart, Orchestra Simfonică și Corul Filarmonicii susțin concertele de deschidere și de închidere ale festivalului.

Pentru fiecare eveniment din cadrul stagiunii muzicale se realizează caiete program în care sunt inserate datele pentru fiecare concert în parte (dată, loc de desfășurare, artiști invitați, program) precum și informații despre proiectele pe care le desfășoară Filarmonica de Stat „Transilvania”. Se realizează și se distribuie publicului programe de sală în care sunt prezentate lucrările din concert, precum și prezentări ale artiștilor și compozitorilor, iar pentru evenimentele de amploare se realizează și pliante și flyere cu mai multe detalii din cadrul fiecărui proiect. Melomanii au la dispoziție și pagina oficială a instituției www.filacluj.ro, precum și contul de social media [facebook.com/filarmonica.transilvania](https://www.facebook.com/filarmonica.transilvania), canale de comunicare updatate în permanență pentru publicul nostru.

Dacă până în prezent Filarmonica de Stat „Transilvania” se află în situația nemaiîntâlnită de a fi nevoită să-și susțină concertele într-o sală nesatisfăcătoare din toate punctele de vedere: necorespunzătoare din punct de vedere acustic, termic și a confortului interpreților, anul trecut s-a hotărât construirea unui proiect nou de mare anvergură, Centrul Cultural Transilvania. Acesta va cuprinde primul sediu de filarmonică realizat profesionist din România. Ca urmare, problema

sediului, chiar și până la realizarea noii clădiri este una esențială pentru menținerea Filarmonicii la standardele de care este capabilă și pentru a funcționa la parametri corespunzători nivelului său artistic.

Impresii - din Cartea de Aur a Filarmonicii

À la philharmonique de Cluj, qui est parvenue à des degré très rare de musicalité et de cohésion, j'adresse mes vœux les plus sincères de bonheur et de succès mérités.

Aldo Ciccolini

La valeur de l'orchestre philharmonique de Cluj se passe de commentaires. J'ai été très heureux, pour la deuxième fois avec cette magnifique formation que mérite d'être entendue et applaudie.

Aldo Ciccolini

Den ausgezeichneten philharmonischen Orchester von Cluj und seinem ebenfalls hervorragenden Dirigenten Herrn Simon in herzlicher Erinnerung.

Paul Badura-Skoda

C'est avec émotion que je m'enscri dans ce livre. Le travail et le concert avec le merveilleux orchestre Philharmonique de Cluj a été une expérience inoubliable pour moi. Mes plus chaleureux remerciement!

Witold Lutoslawski

To play this beautiful 9th Symphony of Mahler after only a week is truly a miracle, but then miracles always happen in Cluj.

Maurice Handford

Eine unglaubliche Begeisterung kam mir vom Orchester entgegen und mit ihr konnten wir ein auspräichsvolles Programm mit Strauss, Mendelssohn und Brahms nach 3 Proben aufzuführen.

Jochen Wehner

O mare bucurie mi-a prilejuit prima conlucrare cu tânărul și minunatul colectiv al Filarmonicii de Stat Cluj, care sub îndrumarea artistică a maeștrilor Ciolan, Demian și Vintilă se străduiesc spre frumos.

Ștefan Gheorghiu

Dacă exist ca compozitor, asta o datorez în primul rând Filarmonicii din Cluj, care mi-a prezentat cu atâta înțelegere lucrările.

Cornel Țăranu

Toată admirația și cele mai calde mulțumiri orchestrei, care în condiții dificile a colaborat la realizarea concertului de Ravel. Pentru maestrul Ciolan păstrez cele mai frumoase sentimente de admirație și recunoștință și-i doresc ca în cel mai scurt timp să ridice această orchestră la cele mai înalte culmi.

Silvia Șerbescu

Fotografii

